

**Между канона и традицията – локални версии на Мевлида
сред турци сунити в Североизточна България**
Бехрин Шопова

Литература

Б и с е р о в а, София 1991: Етнографски материали за село Бисерци. – В: *Българските алиани. Сборник етнографски материали*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 34–104 [Biserova, Sofia 1991: Etnografski materiali ot selo Bisertsii. – In: *Bulgarskite aliani. Sbornik etnografski materiali*. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“, 34–104].

Б л а г о е в, Горан 2004: *Курбанът в традицията на българите мюсюлмани*. София: Академично издателство „Марин Дринов“ [Blagoev, Goran 2004: *Kurbanat v traditsiyata na bulgarite myusyulmani*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Marin Drinov“].

В л а е в а, Иванка 2003: Понятието макам в музиката. – В: *Арабистика и ислямознание*. Т. 2. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 309–317 [Vlaeva, Ivanka 2003: Ponyatiето makam v muzikata. – In: *Arabistika i islyamoznanie*. Vol. 2. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“, 309–317].

Г а д ж а н о в, Димитър 1912: Герлово. Кратки етнографски бележки. – В: *Сборник в чест на професор Л. Милетич по случай на 25-годишната му книжовна дейност (1886–1911)*. София: Царска придворна печатница, 103–117 [Gadzhanov, Dimitar 1912: Gerlovo. Kratki etnografski belezhki. – In: *Sbornik v chest na professor L. Miletich po sluchay na 25-godishnata mu knizhovna deynost (1886–1911)*. Sofia: Tsarska pridvorna pechatnitsa, 103–117].

Г е н д ж е в, Недим 1993: *Сюлейман дедѐ, Мевлид-и Небеви/Süleyman Dede, Mevdlid-i Nebevi*. София: Международна благотворителна ислямска фондация „Карл Фахд Абдул Азиз“ [Gendzhev, Nedim 1993: *Syuleiman dede, Mevlid-i Nebevi*. Sofia: Mezhdunarodna blagotvoritelna islyamska fondatsiya „Karl Fahd Abdul Aziz“].

Г р а д е в а, Росица, Светлана И в а н о в а 1998: Изследване на историята и съвременното състояние на мюсюлманската култура по българските земи – народен и висок пласт. – В: *Мюсюлманската култура по българските земи. Съдбата на мюсюлманските общности на Балканите. Изследвания*. Т. 2. София: Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия, 9–53 [Gradeva, Rositsa, Svetlana Ivanova 1998: Izsledvane na istoriyata i savremennoto sastoyanie na myusyulmanskata kultura po bulgarskite zemi – naroden i visok plast. – In: *Myusyulmanskata kultura po bulgarskite zemi. Sadbata na myusyulmanskite obshtnosti na Balkanite. Izsledvaniya*. Vol. 2. Sofia: Mezhdunaroden tsentar po problemite na maltsinstvata i kulturnite vzaimodeistviya, 9–53].

К а р а х а с а н - Ч ъ н а р, Ибрахим 2006: *Светът на Исляма. Пълна хроника на мюсюлманската цивилизация*. Т. 1. *Раждането на исляма и арабската експанзия*. София: ЛИК [Karahasan-Chanar, Ibrahim 2006: *Svetat na Islyama. Palna hronika na myusyulmanskata tsivilizatsiya*. Vol. 1. *Razhdaneto na islyama i arabskata ekspanzia*. Sofia: LIK].

К е н д е р о в а, Стоянка 2001: Ахмед Ел-Кешфи Ефенди от Самоков – един местен творец и дарител от края на XVII – първата половина на XVIII век. – В: *Мюсюлманската култура по българските земи. Съдбата на мюсюлманските*

общности на Балканите. Изследвания. Т. 7. София: Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия, 72–99 [Kenderova, Stoyanka 2001: Ahmed El-Keshfi Efendi ot Samokov – edin mesten tvorets i daritel ot kraya na XVII – parvata polovina na XVIII vek. – In: *Myusyulmanskata kultura po bulgarskite zemi. Sadbata na myusyulmanskite obshtnosti na Balkanite. Izsledvaniya*. Vol. 7. Sofia: Mezhdunaroden tsentar po problemite na maltsinstvata i kulturnite vzaimodeistviya, 72–99].

К ю р к ч и е в а, Ива 2004: *Светът на българите мюсюлмани от Тетевенско – преход към модерност*. София: Международен център по проблемите на малцинствата и културните взаимодействия [Kyurkchieva, Iva 2004: *Svetat na bulgarite myusyulmani ot Tetevensko – prehod kam modernost*. Sofia: Mezhdunaroden tsentar po problemite na maltsinstvata i kulturnite vzaimodeistviya].

П е е в, Йордан 1985: *История и философия на една религия (ислямът – минало и настояще)*. София: Наука и изкуство [Peev, Iordan 1985: *Istoriya i filosofia na edna religia (islyamat – minalo i nastoyashte)*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Т а т а р л ъ, Ибрахим 2010: *Проблеми на турската култура в България/ Bulgaristan'da Türk Kültürünün Sorunları*. София: ЕТ „Авразия/Аврасия“ [Tatarla, Ibrahim 2010: *Problemi na turskata kultura v Bulgaria*. Sofia: ЕТ „Avrazia/Avrasia“].

Т е о ф а н о в, Цветан 1997: *Превод на Свещения Коран*. София: Главно мюфтийство на мюсюлманите в Република България [Teofanov, Tsvetan 1997: *Prevod na Sveshteniya Koran*. Sofia: Glavno myuftiystvo na myusyulmanite v Republika Bulgaria].

Ф и л и п о в а, Ива 2000: *Между света на живите и мъртвите – обредните комплекси мевлид и мевлид на живо у българите мюсюлмани в Тетевенско*. – *Българска етнология*, № 1, 77–94 [Filipova, Iva 2000: *Mezhdu sveta na zhivite i martvite – obrednite kompleksi mevlid i mevlid na zhivo u bulgarite myusyulmani v Tetevensko*. – *Bulgarska etnologia*, No. 1, 77–94].

Х р и с т о в, Христо 1991: *Етнографски материали за село Мъдрево*. – В: *Българските алиани. Сборник етнографски материали*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 141–142 [Hristov, Hristo 1991: *Etnografski materiali za selo Madrevo*. – In: *Bulgarskite aliani. Sbornik etnografski materiali*. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“].

A h m e d, Vedat S. 2010: *Bulgaristan'da Dini Kimliğin Korunmasında Mevlid Rolü*. – In: *Bir kutlu Doğum Şaheseri. Mevlid ve Süleyman Çelebi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, 434–445.

A h m e d, Vedat S. 2007: *Bulgaristan Müsülmanları Arasında Mevlid Geleneği*. – In: *Süleyman Çelebi ve Mevlid. Yazılışı, Yayılışı ve Etkileri*. Bursa: Osmangazi Belediyesi Yayınları, 370–380.

A h m e d, Vedat S. 2016: *Ismail Niyazi (1774–1859) Arap dili ve edebiyatı, fıkıh ve mantık alimi*. – In: *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ek-1. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletimi, 663–664.

A h m e d, Vedat S. 2017: *Osmanpazarlı İsmail Niyazi Efendi – 2. Hayatı ve kişiliği*. – *Müslümanlar*, Sayı 2, Sky Print, 16.

A k s o y, Hasan 2007: *Eski Türk Edebiyatı'nda Mevlidler*. – *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, 323–332.

A t e ş, Erdoğan 2007: *Geçmişten günümüze Mevlit icraları ve önemli Mevlithanlar*. – <http://www.eskieserler.com/Eski/Eserler/Makale/1849/Gecmisten-Gunumuze-Mevlit-icralari-ve-Onemli-Mevlithanlar.asp?LID=TR&ID=1849> (10.10.2017)

- A t l a n s o y, Kadir 1999: Süleyman Çelebi ve Mevlid üzerine bazı bilgiler. – In: *Osmanlı Tarihi*. Cilt 9. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 598–604.
- C o n, Sabri M. 2015: Gerlova'nın Tarihinden Bir Sayfa – Karaatlar Medresesi. – <http://www.bizimgazete.bg/hayat%C4%B1n-i%C3%A7inden/gerlova%E2%80%99nin-tarihinden-bir-sayfa-karaatlar-medresesi#.WpKr3h25tUh> (23.09.2017).
- C o n, Sabri M. 2009: Hüseinler (Хубавка). Разград: ИК „Полиграф“.
- Ç e l e b i, Süleyman 1324 (Hicri): *Tam ve Tekmil Musahhah Mevlid-i Şerif*. İstanbul: Esmâ Yayınları, Şakir Hoca Kitabevi.
- Ç e l e b i, Süleyman 1981: *İlaveli Mevlidünnebi*. İstanbul: Şentıldız Yayınevi/Abdullah Şenyıldız.
- Ç e l e b i, Süleyman 2010: *Mevlid-i-Şerif*. Разград: ИК „Полиграф“.
- Ç e l i k k o l, Erdinç 2000: *Türk Musikisi Bilgileri*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı.
- Ç e t i n, Abdurrahman 1997: Hatim (Tefsir). – In: *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Cilt 16. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletimi, 468–469.
- D e m i r t a ş, Yavuz. 2009: Türk Din Musikisi Formları. – *İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14, 1, 213–227.
- H a r m a n c ı, Başak İlhan 2013: Türk Din Musikisi'nde Sala (Salat) Formu Ve Sala Besteleri. – *Rast Müzikoloji Dergisi*, Cilt 1. Sayı 1, 154–195.
- K ı l ı ç l ı o ğ l u, Sefa, Hakkı D e v r i m, Hezihe A r a z 1992: *Meydan Larusse Büyük Lugat ve Ansiklopedisi*. Cilt 13. İstanbul: Sabah
- K ı l ı ç l ı o ğ l u, Sefa, Hakkı D e v r i m, Hezihe A r a z 1992: *Meydan Larusse Büyük Lugat ve Ansiklopedisi*. Cilt 14. İstanbul: Sabah.
- O k i ç, Muhammed Tayyib 1975: Çeşitli Dillerde Mevlidler ve Süleyman Çelebi Mevlidinin Tercemeleri. – *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Tetkileri Dergisi*, Sayı 1, 17–78.
- Ş e n y u r t, Hasan Basri 2000: *Osmanpazarı (Omurtag) Türkleri*. Ankara: Sincan Matbaası.
- T u r a b i, Ahmet Hakkı 2012: Cami musikisi. – In: *Cami yazıları, DİB Yayınları*. Ankara, 159–181.
- T u r a b i, Ahmet Hakkı 2009: Mevlid ve Musiki. – <http://www.sonpeygamber.info/mevlid-musiki> (20.09.2017).
- U z u n, Mustafa 1999: Osmanlı'nın Gür Nefesi: Türk Dini – Tasavvufi Edebiyatında İlahi. – In: *Osmanlı Tarihi*. Cilt 9. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 591–597.

Бехрин Шопова
behrin@abv.bg